

Atskaite par dalību Eiropas Komisijas darba grupā

Lielie plēsēji

05.12. 2013., Brisele

Izskatāmie jautājumi:

1. Kopsavilkums un turpmākās darbības virzieni;
2. Diskusija par Eiropas Savienības (ES) platformas priekšlikumiem attiecībā uz lielajiem plēsējiem;
3. Izmēģinājuma aktivitātes uz lielo plēsēju populācijas līmeni - progressa ziņojums par Ibērijas vilku projektu;
4. Viedokļu apmaiņa par lielo plēsēju sugu projektu rīcības plāniem.

Kopsavilkums un ieteikumi par būtiskākajiem jautājumiem

Eiropas Komisijas Vides direktorāts prezentēja ideju par Eiropas Savienības platforma lielo plēsēju (vilku, lūšu, lāču un āmriju) jautājumā. Šādas platformas mērķis ir uz brīvprātības principiem apvienot augsta līmeņa pārstāvjus no galvenajām ES interešu pārstāvju organizācijām, kas iesaistītas jautājumos par lielajiem plēsējiem. Šajā sanāksmē piedalījās nepilns simts (95) dalībnieku no visdažādākajām Eiropas Savienības valstīm, kuri pārstāvēja plašu interešu spektru, sākot no lopkopjiem un medniekiem, līdz visradikālākajām dabas aizsardzības organizācijām un valsts institūcijām.

Ņemot vērā to, ka lielle plēsēji apdzīvo teritorijas, kas lielākoties nesakrīt ar valstu teritorijām, šobrīd Eiropas Savienībā lielo plēsēju aizsardzībai tiek izstrādāti populāciju līmeņa sugu apsaimniekošanas plāni. Šo plānu jeb pareizāk sakot no tiem izrietošo apsaimniekošanas darbību apspriešanai, arī tika sasaukta šī interešu grupu sanāksme. Eiropas Savienībā ir izdalītas 32 lielo plēsēju populācijas, bet Baltijai ir aktuālas 3 no tām – Baltijas vilku, lūšu un lāču populācija. Pat šīm trīs sugām apstākļi Baltijas valstīs ir stipri atšķirīgi. Līdzīgākā situācija visās trīs valstīs varētu būt vilkiem, bet lūšu un lāču gadījumā situācija katrā valstī atšķiras ievērojami. Tāpat tas ir lielākajai daļai Eiropas lielo plēsēju populāciju. Tāpat atšķirīgas situācijas ir šo plēsēju vēsturiskajā aspektā. Lielākajā daļā Eiropas, lielo plēsēju populācijas ir bijušas gandrīz pilnīgi iznīcinātas un šobrīd palēnām tiek atjaunotas, līdz ar to cilvēki vairs nemāk un negrib sadzīvot ar plēsējiem. Mūsu situācija ir atšķirīga – Latvijā vilki un lūši ir bijuši visu laiku. Izzuduši un tagad palēnām atgriežas vienīgi lāči. Eiropā ir pieņemts politisks lēmums, ka lielle plēsēji ir neatņemama ekosistēmu sastāvdaļa, līdz ar to šobrīd ir jādomā par to, kā sabalansēt cilvēku saimnieciskās, kultūrvēsturiskās un citas intereses ar lielo plēsēju tiesībām uz pastāvēšanu un pilnvērtīgu populāciju eksistenci. Ņemot vērā dažādos apstākļus, ļoti atšķirīgas ir arī valstu problēmas un veidi, kā tās tiek risinātas. Vienā gadījumā ir kompensācijas par plēsēju nodarītajiem postījumiem, citā tiek dotēti preventīvie pasākumi, vēl citur medības atļautas, bet citur nē.

Latvijas un Igaunijas mednieki ar saviem vairākus simtus lielajiem vilku un lūšu nomedīšanas limitiem ir vieni no retajiem, absolūti privilģētajiem medniekiem Eiropā. Lielākajā daļā Eiropas valstu lielo plēsēju populāciju apsaimniekošanas pasākumos medības nefigurē

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

vispār. Baltijas lielo plēsēju populāciju apsaimniekošanas aktivitātes patīkami atšķīrās no citām valstīm, kur dominēja radikāli zaļās vai tīri zinātnieku intereses un vēlme pamatot finansējuma nepieciešamību jauniem aizsardzības pasākumiem un pētījumiem.

Baltijas valstu galvenais uzdevums ir saglabāt līdzšinējos lielo plēsēju populāciju apsaimniekošanas principus, nepieļaujot jaunu, nepamatotu aizsardzības prasību ieviešanu (jaunu, speciāli lielajiem plēsējiem veidotu, aizsargājamo teritoriju noteikšanu, medību liegumu u.c. ierobežojumu noteikšanu). Svarīga ir komunikācija starp valstīm, lai novērstu dažādas domstarpības par to, kā populācijas būtu jāaizsargā.

Svarīga ir pieredzes apmaiņa par dažādu valstu labāko praksi un pieredzi - preventīvie pasākumi, kompensāciju mehānismi, monitoringa sistēmas u.c.

Latvijā veiktais un Medību saimniecības fonda atbalstītais lielo plēsēju monitorings līdz šim ir kalpojis par drošu pamatu tam, ka netiek apšaubīts mūsu lielo plēsēju populāciju stāvoklis un iespējas tās ilgtspējīgi izmantot. Tomēr pētījumi ir jāturpina un ļoti liela nozīme ir arī informācijai par plēsēju nodarītajiem postījumiem. Tieši šīs informācijas apkopošana Latvijā kļūst visvairāk. Jāmeklē risinājumi lielo plēsēju monitoringam piesaistīt papildus finansējumu, ne tikai no Medību saimniecības attīstības fonda.

Izskatāmais jautājums:

ES platforma par lielajiem plēsējiem

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Vides direktorātam ir skaidra nostāja, ka direktīvas pozīcijas netiks mīkstinātas – direktīva tiks ieviesta tādā veidā, kā pieņemta, tās koriģēšana netiek atbalstīta, pretēji tam, ka no Zviedrijas un Somijas ir liels spiediens, lai to mīkstinātu un atļautu, piemēram, vilku medīšanu. Diskusijā lielu neapmierinātību ar direktīvas strikto ieviešanu un jau novēroto negatīvo ietekmi uz tradicionālajiem lauksaimniecības veidiem (piem., ziemeļbriežu audzēšana) izsaka tieši Zviedrijas un Somijas pārstāvji.

Tikmēr platforma tiek uzskatīta par veidu, kādā varētu mēģināt mīkstināt problēmas teritorijās, kur būtiski savairojušies plēsēji un nodara zaudējumus tradicionālajiem lauksaimniecības veidiem. Tas attiecas uz preventīvo un kompensācijas pasākumu kopumu, kuru varētu iekļaut gan platformas rīcības plānos, gan rekomendācijās dalībvalstu nacionālajiem budžetiem par šo pasākumu finansēšanu.

Platformas ietvaros līdz 2014.gada janvāra vidum vēl var tikt ietverti priekšlikumi no potenciālajiem platformas dalībniekiem ar mērķi parakstīt platformas dokumentu 2014.gada pavasarī.

Izskatāmais jautājums:

Pilotplāna realizācija par Lielo plēsēju apsaimniekošanu populācijas līmenī – progresa ziņojums par Ibērijas vilku projektu

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Portugāles pārstāvis iepazīstināja ar populācijas līmeņa sugas apsaimniekošanas plānu, kas ir tikko uzsākts, lai risinātu jautājumu par vilku postījumiem liellopiem Ibērijas reģionā

(Spānija un Portugāle). Darbā tiks iesaistīti interešu grupu pārstāvji gan no Portugāles, gan ES, lai veicinātu pieredzes apmaiņu un izstrādātu vadlīnijas.

Izskatāmais jautājums:

Viedokļu apmaiņa par sagatavotajām lielo plēsēju populāciju apsaimniekošanas aktivitāšu prioritātēm

Diskusijas darba grupā un citu ES dalībvalstu viedoklis

Luigi Boitani no Eiropas Lielo plēsēju iniciatīvas grupas informē, ka pēc ES Vides direktorāta pasūtījuma ekspertu grupa ir sagatavojusi apsaimniekošanas aktivitātes katrai ES lielo plēsēju populācijai. Mērķis bija identificēt katri populācijai aktuālākās apsaimniekošanas aktivitātes. Šo aktivitāšu projekts tika izsūtīts interešu grupām pirms šī pasākuma, lai speciālisti varētu sniegt komentārus un priekšlikumus.

Pēc tam notika īsa diskusija, kas tika veltīta katram ģeogrāfiskajam reģionam. Baltijas plēsēju populācijas tika aplūkotas vienā grupā ar Centrālās un Austrumeiropas populācijām.

Tika konstatēts, ka pie aktivitāšu saraksta nepieciešams nopietns turpmākais darbs. Uzsvērtā pārāk liela koncentrēšanās uz zinātnisko izpēti, tai pašā laikā konstatēts vienotu datu bāžu un salīdzināmu monitoringa programmu trūkums. Tika uzsvērtā nepieciešamība lielāku vērību pievērst sociāli ekonomiskajiem un kultūras aspektiem, kā arī rast risinājumus dotācijām, lai mazinātu konfliktus vietās, kur lielle plēsēji nodara postījumus.

Jānis Baumanis

Paraksts

Edgars Zalāns

Paraksts

